

I stället gjorde skolkommissionen af 1855 ryskans läsning till obligatorisk för alla lärjungar på högre elementarskolans 3:e och 4:e samt gymnasii 1:a och 2:a klass och befriade på 3:e klassen endast teologer och matematiker, så att numera äfven alla de lärjungar, hvilka komma till historisk-filologiska fakulteten vid universitetet, nödgas genomgå fullständig kurs i ryskan.

10 Detta är något helt annat Skolordningen af 1856 gjorde ryskan obligatorisk. Dittills lästes detta språk blott på skolans två första klasser. Från och med 3:e klassen var, såsom sagdt, ingen enda lärjunge tvungen att läsa ett enda ord ryska.

Vårt uttryck, att den kommission, som föreslog denna förändring, bestod af biskopar och teologer, var väl icke noggrannt. Såvidt vi erinra oss, tillhörde två ledamöter af sju icke teologin. Men de andliga herrarne utgjorde dock pluraliteten; och vår tanke är, att ingen i detta land har och då hade lättare att inför Monarken uttala ett sanningens ord, än landets biskopar. Det ålåg dem åtminstone icke att ifrå äfven för blifvande presters och skollärares ryska språkkunskap.

20 Hvad kommissionen kunnat och bort föreslå, var ryskans borttagande från skolans två lägsta klasser, såsom då äfven offentligen var påyrkad, och i öfrigt valfrihetens bibehållande.

Vi hafva oss dessutom bekant, att d. v. Ekklesiastik-chefen, som ansåg för orätt, att ryskans studium skulle vara obligatoriskt, och äfven insåg dess gagnlöshet för blifvande domare, fann sig bunden af skolkommissionens förslag.

J. V. S.

52 ON MALJA JUOTU KUNNIAKSI MIEHEN ...

30 Suometar n:o 20, 23. V 1862

On malja juotu kunniaksi miehen, joka meistä eroavi, mutta joka, niinkuin toivomme, vielä monet vuodet on kansallisuuttamme henkensä töillä valaiseva, edistävä.

Seisoi ei monta aikaa sitten hänen rinnallansa mies toinen, osallisena hänen vaikutuksessansa, meidän rakkaudessa hänen vertaisensa. Eli meidän keskellä Castrén. Hänen muistonsa kyllä on meissä niinkuin koko Suomen kansassa pysyvä. Sopii tätä kuitenkin tässäkin tilassa sanalla, kahdella todistaa.

40 Suomen kansa on vähänen: vähälukunen, vähillä maansa ja taivaansa avuilla varustettu, kovilta elämänsä vaiheilta vähäksi ahdistettu. Emme saata luulla, että tälle kansalle Jumalalta olisi määrätty suurempaa osallisuutta maailman asiain johdatuksessa.

Vain kuitenkin! Ei mikään kansa voi tulla osalliseksi ihmiskunnan omasta – hänen tiedostaan, hänen oikeuksistaan, ellei se voimiensa mukaan ihmiskunnan yhteistä hyvää kartuta, ellei se totuuden ja oikeuden valtaa maailmassa laajenna.

50 Ne kansat ainoastaan, jotka töissään pyytävät ilmaan saattamaan ei sitä, mikä tämän häviävän hetken hyötyä tarkoittaa, mutta sitä, millä itsessään on oikeus ja valta – niinkuin ihmiskunnan oma oikeus ja valta – maailmassa olla ja elää, ne kansat ainoastaan tulevat osallisiksi ihmisyyden oikeuksista, niin katoovaisuudesta pelastaen oman elämänsä, niin hetkensä töille voittaen ijankaikkisuuden arvon.

Tämä se on se totinen kansallisuus, että siis kansat tulevat jäseniksi ihmiskunnassa. Tämä se on totinen rakkaus isänmaata kohtaan, että

ihminen palavalla innolla, selvällä tiedolla, vakaalla mielellä, lujalla luottamuksella edesauttaa kansaansa tähän jäsenyyteen.

Tästä tällaisesta isänmaanrakkaudesta me kunnioitamme Lönnrot'ia – tästä tällaisesta me muistamme Castrén'in työt. Sopii kyllä heitä yhdessä ylistää. – Sillä yksi on ollut heidän tarkoituksensa, yhdessä he ovat vaikuttaneet, yhdessä tulee heidän muistonsa elämään, ei ainoastaan niin kauvan kuin Suomen kansa elää ja ahkeropi, mutta vielä Suomen kansan nimeen liitettyinä silloin, milloin tällä kansalla itsellään ei ole muuta siaa kuin ihmisten muistossa, ihmiskunnan historiassa. – Siis Castrén'in muistoksi!

10

53 OPINIONER ANGÅENDE DEN INHEMSKA TIDNINGSPRESSEN.

Litteraturblad n:o 5, maj 1862

Allmänheten och tidningarne, vi vilja tro det, lefva i en viss förblindelse angående just den inhemska tidningspressen och verkningarne af dess uppträdande.

20

Vi önskade om denna press hafva ingenting att säga; men det är vår pligt att söka upplysa allmänheten i en punkt, som nära rör hela landet. Härvid kunna vi naturligtvis icke undgå att omtala den. Vi skola dock så litet som möjligt beröra dess beskaffenhet.

Svenska Aftonbladet, som i motsats mot sin medtäflare Dagligt Allehanda utmärker sig genom skrala korrespondenter, har en sådan äfven i S:t Petersburg. Denne sysselsätter sig företrädesvis med Finlands angelägenheter, om hvilka han dock synes vara ganska klent underrättad.

Bland de notiser, denna korrespondent funnit godt meddela, lästes för någon tid sedan äfven ett yttrande om opinionen på högre ort rörande tidningspressen i Finland. Ordalagen erinra vi oss icke. Deras mening var dock den, att man i S:t Petersburg funnit de inhemska tidningarnes hållning under nu gällande friare pressregime vara synnerligen förträfflig, samt att i följd häraf en verklig tryckfrihets införande i Finland troddes icke komma att möta några hinder.

30

Hvem skulle icke glädja sig öfver denna förträffliga ställning – om man blott kunde sätta lit till, att den verkligen förefinnes?

Korrespondenten röjer visst icke någon tvekan härom. Tvärtom, han talar såsom vore han förtrogen med opinionerna och förhållandena på stället. Ovan vid tidningsmachineriet, tager man här i landet alla dylika utgjutelser för godt mynt. Man tänker icke derpå, att korrespondenten betalas allt efter den grad af vigt, han förstår att gifva sina meddelanden. Och då någon, såsom denne korrespondent, försäkrar sig hafva sitt vetande ur den pålitligaste källa, så kan han icke gerna afspisas med ett lumpet öre pr rad.

40

Vi missunne sagde herre icke hans med eller utan svett och möda förvärfvade tärepennning; och vi önske ingalunda, att Aftonbladsbolaget må afruta något på dess närvarande belopp. Men han får icke göra anspråk på, att allt folk här i landet skall tro på hans ord. I Sverge är det en annan sak. Dikter om Finland synas der höra till allmänhetens smak; eljest skulle på detta fält osanningar icke så oafbrutet sira vissa Svenska blads spalter.

50

Den, som om politiska förhållanden i allmänhet något vetande eger, finner väl genast, att sagde korrespondents slutsats saknar premisser.